

Sławomir J. Snarski

KIERUNKI I POZIOM WSPARCIA GMIN W ZAKRESIE ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM W RAMACH PROGRAMU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 2007-2013 ORAZ PERSPEKTYWY WSPARCIA 2014-2020

Sławomir J. Snarski, dr inż. – Politechnika Białostocka

adres korespondencyjny:

Zamiejscowy Wydział Leśny Politechniki Białostockiej

ul. Piłsudskiego 8, 17-200 Hajnówka

e-mail: s.snarski@pb.edu.pl

DIRECTIONS AND THE LEVEL OF SUPPORT OF COMMUNES IN THE FIELD OF RENEWABLE ENERGY SOURCES IN PODLASKIE VOIVODESHIP UNDER RDP 2007-2013 AND THE PROSPECTS OF SUPPORT UNDER RDP 2014-2020

SUMMARY: Directions and the level of support of communes in the area of investments in renewable energy sources in Podlaskie Voivodeship derive mainly from the implementation of the Common Agricultural Policy in the financial perspectives for 2007-2013 and 2014-2020. Past experience with RDP 2007-2013 in terms of the implementation of investment projects on the generation and distribution of energy from renewable sources shows that the communes of Podlasie voivodeship have great potential in the field of renewable energy, however tend to low rank this type of investments in the hierarchy of the needs of the rural population. RDP 2014-2020, in contrast to the analogous program for 2007-2013, focuses on support for investments in the production and distribution of energy from renewable sources to a lesser extent. Co-financing of investment projects concerning renewable energy sources will be provided mainly in the context of cohesion policy in the areas that have the capacities to implement them, and the projects under RDP 2014-2020 will only have a complementary character.

KEYWORDS: renewable energy sources, directions of support, Rural Development Programme

---

Wstęp

Wsparcie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE) jest ważnym elementem wdrażania polityki zrównoważonego rozwoju Unii Europejskiej oraz jednym ze sposobów poprawy bilansu energetycznego państw członkowskich przy jednoczesnej redukcji negatywnego oddziaływania na środowisko naturalne. Podejście to jest zgodne z wyzwaniami stojącymi przed polityką rozwoju obszarów wiejskich, określonymi po przeprowadzonym w 2008 roku przeglądzie Wspólnej Polityki Rolnej (*Health Check*), i nadal zachowuje swoją aktualność w kontekście przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005¹ oraz aktów wykonawczych i delegowanych Komisji Europejskiej.

Podstawę realizacji instrumentów wsparcia rozwoju obszarów wiejskich w Polsce stanowi koncepcja wielofunkcyjności rolnictwa i obszarów wiejskich. Stanowi ona swoistą alternatywę dla dominującej roli działalności rolniczej, jaką jest produkcja surowców żywnościowych². Filar II Wspólnej Polityki Rolnej, w ramach którego finansowany był Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (zwany dalej PROW 2007-2013) oraz z którego będzie finansowany Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (zwany dalej PROW 2014-2020) przewiduje wieloletnie wsparcie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich mające za zadanie zwiększenie konkurencyjności gospodarstw rolnych oraz zrównoważony rozwój gospodarowania zasobami naturalnymi, w tym wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych³.

Polska posiada korzystne warunki geograficzno-środowiskowe w zakresie produkcji energii ze źródeł odnawialnych, zwłaszcza biorąc pod uwagę potencjał wytwarzania energii odnawialnej przez rolnictwo (na przykład uprawa roślin energetycznych, produkcja energii z biogazu). Podmioty publiczne, w tym gminy, mają szerokie możliwości wykorzystywania energii geotermalnej, słonecznych ogniw fotowoltaicznych lub kolektorów do produkcji ciepła, na przykład przy modernizacji obiektów użyteczności publicznej⁴. Dywersyfikacja źródeł energii, osiągnięta dzięki korzystaniu z nowoczesnych technologii w zakresie wytwarzania i dystrybucji energii z lokalnych źródeł odnawialnych, daje możliwość poprawy bilansu energetycznego poszczególnych gmin i tym samym zwiększenia ich bezpieczeństwa energetycznego⁵.

¹ (Dz. Urz. UE L 347/487 z 20.12.2013 r.).

² Krajowy Plan Strategiczny Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, Warszawa 2009, s. 37.

³ S. Bielski, *Produkcja surowców energetycznych w Polsce w kontekście Wspólnej Polityki Rolnej*, „Zeszyty Naukowe SGGW, Polityki Europejskie, Finanse i Marketing” 2012 nr 8(57), s. 47-48.

⁴ T. Łąguna, D. Łąguna, *Rozwój obszarów wiejskich a lokalizacja elektrowni wiatrowych*, „Zeszyty Naukowe SGGW, Polityki Europejskie, Finanse i Marketing” 2012 nr 8(57), s. 299.

⁵ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Warszawa 2014, s. 24, www.min-rol.gov.pl [10-05-2015].

Celem artykułu było przedstawienie kierunków i wielkości wsparcia gmin województwa podlaskiego w obszarze inwestycji w odnawialne źródła energii wynikających z implementacji Wspólnej Polityki Rolnej w perspektywie finansowej na lata 2007-2013 oraz 2014-2020. W opracowaniu wykorzystano dane wtórne pochodzące z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego oraz literatury przedmiotu. Opracowanie podzielono na dwie części. W pierwszej części szczegółowej analizie poddano sposób rozdysponowania środków na odnawialne źródła energii w ramach działania 321 Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej PROW 2007-2013 w województwie podlaskim. W drugiej części artykułu przedstawiono możliwości dofinansowania projektów z tego zakresu w ramach PROW 2014-2020.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 jako instrument wsparcia odnawialnych źródeł energii w województwie podlaskim

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, z budżetem na poziomie około 70 mld zł, był w mijającym okresie programowaniem kluczowym instrumentem wspierania działalności rolniczej, przetwórstwa żywności i rozwoju obszarów wiejskich we wszystkich regionach kraju. Wsparcie dotyczące energii odnawialnej w ramach PROW 2007-2013 miało charakter wielokierunkowy i było udzielane w ramach 5 działań.

W ramach działania 121 Modernizacja gospodarstw rolnych główną grupę beneficjentów wsparcia stanowiły osoby fizyczne lub prawne prowadzące działalność rolniczą w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, które mogły ubiegać się między innymi o dofinansowanie produkcji roślin energetycznych czy inwestycje związane z wytwarzaniem i wykorzystywaniem energii ze źródeł odnawialnych na potrzeby prowadzenia produkcji rolnej, w tym w urządzenia służące wytwarzaniu energii odnawialnej. Działanie 123 Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej było dedykowane przede wszystkim podmiotom posiadającym zarejestrowaną działalność w zakresie przetwórstwa lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, które mogły ubiegać się przykładowo o zakup lub instalację urządzeń służących poprawie ochrony środowiska, w tym OZE. Z kolei rolnicy, ich małżonkowie lub domownicy oraz osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadająca osobowości prawnej mogły ubiegać się odpowiednio w ramach działania 311 Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej lub działania 312 Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw o pomoc udzielaną z tytułu podjęcia lub rozwoju działalności w zakresie między innymi wytwarzania produktów energetycznych z biomasy⁶.

Działanie 321 Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej wykazywało pewne istotne różnice w porównaniu do działań scharakteryzowanych

⁶ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, wersja z maja 2015, Warszawa 2015, s. 91-93, www.minrol.gov.pl [10-05-2015].

powyżej. Było to jedno z 6 działań PROW 2007-2014, które zostały delegowane przez ministra rolnictwa i rozwoju wsi, pełniącego rolę Instytucji Zarządzającej, do poszczególnych samorządów wojewódzkich⁷. Beneficjentami w ramach działania 321 mogły być gminy lub ich jednostki organizacyjne. Wsparciem finansowym mogła być objęta realizacja projektów w zakresie między innymi wytwarzania lub dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności wiatru, wody, energii geotermalnej, słońca, biogazu albo biomasy lub budowy mikroinstalacji prosumenckich wykorzystujących lokalne, odnawialne źródła energii. Skalę możliwości wsparcia inwestycji gminnych związanych z OZE na tle pozostałych działań z zakresu przedmiotowej interwencji przedstawiono na rysunku 1.

Cel działania 321 Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej został zdefiniowany jako poprawa warunków życia oraz prowadzenia działalności gospodarczej na obszarach wiejskich poprzez rozwijanie niektórych elementów infrastruktury technicznej zapewniających dostęp do podstawowych usług dla ludności i gospodarki. Zakres pomocy obejmował koszty inwestycyjne ponoszone w celu zmniejszenia zużycia paliw kopalnianych, w szczególności: zakup materiałów i wykonanie prac budowlano-montażowych oraz zakup niezbędnego wyposażenia. Poziom pomocy z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich wynosił maksymalnie 75% kosztów kwalifikowalnych inwestycji, za wyjątkiem budowy mikroinstalacji prosumenckich wykorzystujących lokalne, odnawialne źródła energii, gdzie poziom wsparcia wynosił maksymalnie 90% kosztów kwalifikowalnych operacji. Maksymalna wysokość pomocy na realizację projektów w jednej gminie, w okresie realizacji PROW 2007-2013, na projekty w zakresie wytwarzania lub dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności energii elektrycznej i ciepłej, nie mogła przekroczyć 3 mln zł⁸.

W sumie we wszystkich województwach do końca roku 2013 w ramach PROW 2007-2013 zrealizowano 77 projektów dotyczących wytwarzania lub dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych. Realizacja projektów dała efekt w postaci możliwości wytwarzania 210 MW energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności z wiatru, wody, energii geotermalnej, słońca, biogazu albo biomasy, co stanowi 55% zakładanej wartości docelowej⁹. Należy przy tym nadmienić, iż osiągnięcie wskaźnika mocy wytwarzana przy wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii na poziomie 380 MW jest nadal realne, gdyż do rozliczenia finansowego PROW 2007-2013 ma zastosowanie zasada n+2, a więc wszystkie środki wypłacone w ramach Programu powinny zostać rozliczone do końca 2015 roku.

W województwie podlaskim, podobnie jak w całym kraju, znaczenie produkcji energii odnawialnej systematycznie wzrasta¹⁰. Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020, region posiada znaczne możliwości w zakresie wykorzystania energii słonecznej, energetyki wiatrowej

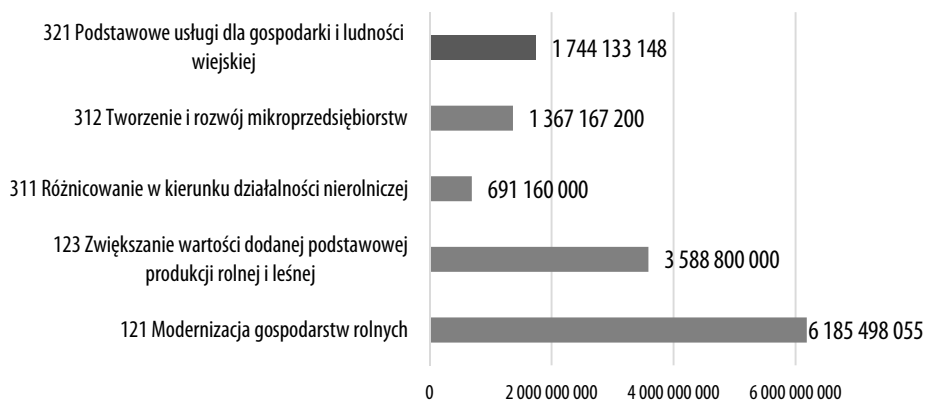
⁷ Dobre praktyki w ramach działań samorządowych PROW 2007-2013, Warszawa 2011, s. 4.

⁸ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, Warszawa 2007, s. 313-314.

⁹ Sprawozdanie z realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 za 2013, Warszawa 2014, s. 84.

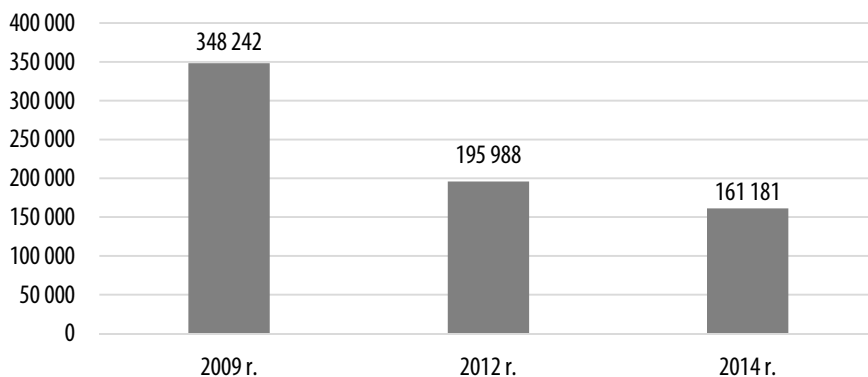
¹⁰ Energia ze źródeł odnawialnych w 2013 r., Warszawa 2014, s. 57.

Rysunek 1
Indykatorywny podział środków PROW 2007-2013 na działania przewidujące możliwość dofinansowania operacji związanych z wykorzystaniem OZE [euro]

Źródło: opracowanie własne na podstawie PROW 2007-2013, wersja z maja 2015 roku, s. 352-353.

Rysunek 2
Kwoty dotacji przyznanych gminom w ramach działania 321 PROW 2007-2013 w zakresie wytwarzania lub dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych w województwie podlaskim [zł] – stan na 31.05.2015 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego, www.prow.wrotapodlasia.pl [15-08-2015].

(szczególnie w północnej części) oraz wytwarzania energii z biogazu, przede wszystkim przy zagospodarowaniu odpadów z produkcji zwierzęcej i spożywczej¹¹. Potencjał ten dobrze wpisywał się w zakres interwencji PROW 2007-2013.

¹¹ Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020, Białystok 2013, s. 22, www.strategia.wrotapodlasia.pl [10-05-2015].

Jednakże w zakresie wytwarzania lub dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych Zarząd Województwa Podlaskiego do 31 maja 2015 roku rozstrzygnął trzy konkursy, w których wybrał tylko 4 wnioski na ogólną kwotę dofinansowania 705 411 zł (rysunek 2). Przedmiotem projektów wybranych do realizacji było przede wszystkim wykorzystanie energii słonecznej w obiektach użyteczności publicznej, w szczególności poprzez zakup i montaż kolektorów słonecznych, oraz wykorzystanie energii geotermalnej.

Z informacji uzyskanych w Departamencie Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego wynika, iż przyczyną tak niewielkiej ilości projektów wybranych do realizacji było znikome zainteresowanie gmin inwestycjami z zakresu odnawialnych źródeł energii. Dla porównania, w analogicznym okresie, w ramach tego samego działania z tym, że z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, Zarząd Województwa Podlaskiego rozstrzygnął 7 konkursów, zakwalifikowując do realizacji 263 wnioski gmin lub ich jednostek organizacyjnych na łączną kwotę dofinansowania 361 470 811,00 zł. Wynika z tego, iż inwestycje z zakresu wytwarzania lub dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych nie były uznawane przez władze gmin za przedsięwzięcia o wysokim priorytecie¹².

Dodatkowo należy nadmienić, iż w maju 2015 roku Zarząd Województwa Podlaskiego, podobnie jak zarządy województw w całym kraju, ogłosił skierowany do gmin nabór wniosków z zakresu budowy mikroinstalacji prosumenckich wykorzystujących odnawialne źródła energii, służących do wytwarzania energii, w szczególności energii elektrycznej (na przykład ogniwa fotowoltaiczne, mikroelektrownie wiatrowe oraz układy mikrogeneracyjne) lub ciepłej (na przykład kotły na biomasę, kolektory słoneczne, pompy ciepła), z przeznaczeniem na potrzeby własne. Z uwagi na upływający okres kwalifikowalności wydatków ponoszonych w ramach projektów wszystko wskazuje na to, że będzie to ostatni nabór wniosków adresowany do gmin z zakresu wytwarzania lub dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych w województwie podlaskim w perspektywie finansowej 2007-2013.

Zasady wsparcia inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 został opracowany w oparciu o przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich

¹² M. Kowalewska, A. Prokopiuk, *Wykorzystanie środków w ramach osi 3 PROW w województwie podlaskim*, „Zeszyty Naukowe SGGW, Polityki Europejskie, Finanse i Marketing” 2012 nr 8(57), s. 260.

(EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005¹³ oraz aktów wykonawczych i delegowanych Komisji Europejskiej. Stanowi on istotny element realizacji polityki rozwoju kraju, usankcjonowany zapisami Umowy Partnerstwa. Głównym celem PROW 2014-2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich. Łączna kwota środków finansowych przeznaczonych na implementację PROW 2014-2020 wynosi 13 513 295 000 euro, z czego 4 915 014 186 euro stanowi wkład krajowy, a 8 598 280 814 euro pochodzi z budżetu Unii Europejskiej (EFRROW)¹⁴.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 składa się z 15 działań realizujących koncepcję zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich. W części diagnostycznej przedmiotowego dokumentu podkreśla się fakt, iż rozwój gospodarczy obszarów wiejskich, w tym rozwoju produkcji rolniczej, oraz poprawa warunków życia mieszkańców uwarunkowana jest jakością i dostępnością lokalnej infrastruktury technicznej. Do jednego z najważniejszych problemów zaliczono niewydolność infrastruktury energetycznej. Zakładanym sposobem na rozwiązanie tego problemu ma być wsparcie odnawialnych źródeł energii między innymi w oparciu o wykorzystanie lokalnego substratu¹⁵.

Podobnie jak program wdrażany w perspektywie finansowej na lata 2007-2013, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 nie zawiera działań wspierających wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych, które są bezpośrednio i wyłącznie adresowane do gmin. Uważna analiza zapisów Programu pozwala zauważyć, iż niektóre działania w sposób wyraźny preferują inwestycje z tego zakresu, co z założenia korzystnie wpłynie na realizację jednego z kluczowych priorytetów wyznaczonych dla polityki rozwoju obszarów wiejskich Unii Europejskiej na lata 2014–2020, a mianowicie wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym¹⁶.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 przewiduje wsparcie dla operacji z zakresu energii odnawialnej o różnorodnym charakterze. Istotną różnicą w porównaniu do poprzedniej perspektywy finansowej jest brak możliwości wsparcia uprawy roślin wieloletnich na cele energetyczne. Kolejną różnicę stanowi fakt, iż w ramach działania M01 Transfer wiedzy i działalność informacyjna przy określaniu tematów i zakresów operacji preferowane będą między innymi zagadnienia związane z prowadzenia gospodarstw w sposób zgodny z potrzebami środowiska oraz łagodzenia i przystosowywania się do zmian klimatu, w tym wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych. Beneficjentami w ramach działania mogą być na przykład jednostki samorządu terytorialnego prowadzące szkoły rolnicze, centra kształcenia ustawicznego lub centra kształcenia praktycz-

¹³ (Dz. Urz. UE L 347/487 z 20.12.2013).

¹⁴ www.minrol.gov.pl [25-06-2015].

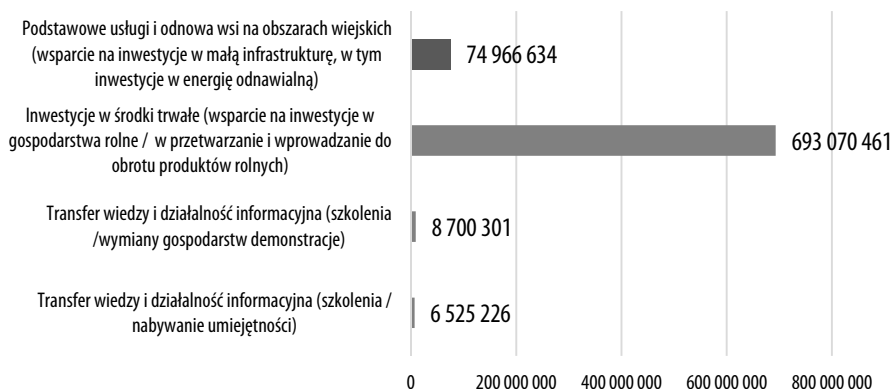
¹⁵ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Warszawa 2014, s. 71.

¹⁶ Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Puławy 2014, s. 18.

nego. Ponadto działanie M04 Inwestycje w środki trwałe przewiduje wsparcie dla inwestycji związanych z wykorzystaniem potencjału odnawialnych źródeł energii w przypadku modernizacji gospodarstw rolnych oraz inwestycji w przetwórstwo i rozwój produktów rolnych. Wielkości planowanych wskaźników produktu PROW 2014-2020 w ramach działań przewidujących możliwość finansowego wsparcia projektów z zakresu odnawialnych źródeł energii przedstawia rysunek 3.

Rysunek 3

Planowane wskaźniki produktu PROW 2014-2020 w ramach działań przewidujących możliwość wsparcia projektów z zakresu OZE [euro]

Źródło: opracowanie własne na podstawie PROW 2014-2020, s. 653.

Działaniem wdrażającym inwestycje związane z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycje w energię odnawialną i oszczędzanie energii będzie działanie M07 Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich. Tak jak do tej pory, za jego implementację będą odpowiedzialne samorzady wojewódzkie. Jego głównym beneficjentem będą gminy. Projekty realizowane w ramach działania M07 będą miały charakter niekomercyjny, dotyczący zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej.

Koszty kwalifikowalne obejmą koszty budowy, przebudowy lub modernizacji obiektów budowlanych, koszty zakupu sprzętu, materiałów i usług, służących realizacji operacji oraz koszty ogólne, bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją operacji. Pomoc finansowa będzie udzielana maksymalnie do poziomu 63,63% kosztów kwalifikowalnych z tym, że wartość całkowitego kwalifikowalnego kosztu w ramach projektu nie może przekroczyć 1 000 000 euro. W planowanych wskaźnikach produktu zakłada się, iż wsparcie otrzyma 1800 inwestycji w małą infrastrukturę, w tym inwestycje w energię odnawialną i w oszczędzanie energii¹⁷.

¹⁷ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Warszawa 2014, s. 663.

Dodatkowo należy nadmienić, że wsparcie udzielane w aktualnej perspektywie finansowej w ramach PROW 2014-2020 w obszarze odnawialnych źródeł energii nie będzie jedynym w zakresie szeroko rozumianej gospodarki niskoemisyjnej i będzie miało jedynie uzupełniający charakter. Istotną część środków polityki spójności będzie skierowana na budowę jednostek wytwarzania energii wykorzystujących energię słońca, wiatru, wody, geotermii, biomasę i biogaz oraz podłączenie tych jednostek do sieci przesyłowej lub dystrybucyjnej. Wsparcie w tym zakresie będzie dostępne w regionalnych programach operacyjnych (na przykład inwestycje z zakresu energetyki prosumenckiej) oraz w Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (inwestycje w systemy o dużej mocy wytwórczej)¹⁸.

Podsumowanie

Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych jest ważnym elementem zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich o dużym potencjale w zakresie energetyki i ochrony środowiska¹⁹. Jest to właściwy kierunek działania gmin zarówno z uwagi na fakt, iż OZE pozwalają na oszczędzanie zasobów złóż kopalnych bez istotnego negatywnego oddziaływania na środowisko naturalne, a jednocześnie dają możliwość poprawy bilansu energetycznego na przykład poprzez produkcję energii elektrycznej i ciepłej w małych zdecentralizowanych wytwórniach, co może stanowić dodatkowe źródło dochodów gmin.

Dotychczasowe doświadczenia PROW 2007-2013 w zakresie realizacji projektów inwestycyjnych dotyczących wytwarzania i dystrybucji energii z odnawialnych źródeł pokazuje, że władze gmin z terenu województwa podlaskiego dosyć nisko plasują przedmiotowe inwestycje w hierarchii potrzeb ludności wiejskiej. Może to być spowodowane znaczącą kosztownością, jak na uwarunkowania finansowe gmin, niezbędnej infrastruktury technicznej. Jednakże dofinansowanie instalacji prosumenckich w wysokości do 90% kosztów kwalifikowalnych powinno stanowić wystarczającą zachętę do poczynienia przez gminy inwestycji w tym obszarze.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020, w odróżnieniu od analogicznego programu na lata 2007-2013, w mniejszym stopniu koncentruje się na wsparciu inwestycji z zakresu wytwarzania i dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych. Dofinansowanie realizacji projektów inwestycyjnych dotyczących OZE będzie udzielane głównie w ramach polityki spójności na obszarach, które dysponują odpowiednim potencjałem do ich realizacji, a projekty realizowane w ramach PROW 2014-2020 będą miały charakter komplementarny w stosunku do

¹⁸ Ibidem, s. 88-89.

¹⁹ J. Franc-Dąbrowska, S. Jarka, *Specyficzne uwarunkowania inwestycji w biogazownie rolnicze w Polsce*, „Roczniki Naukowe i Ekonomii Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich SGGW” 2014 nr 4(101), s. 20.

wsparcia polityki spójności²⁰. W tym kontekście należy stwierdzić, iż województwo podlaskie niewątpliwie dysponuje potencjałem w obszarze OZE, na który składają się walory geograficzno-środowiskowe oraz zakres prowadzonej działalności rolniczej.

W aktualnej perspektywie finansowej w województwie podlaskim dużo ważniejszym od PROW 2014-2020 instrumentem wsparcia gmin w zakresie budowy w modelu rozproszonym nowych lub zwiększenia mocy istniejących jednostek wytwarzania energii elektrycznej i ciepła z biomasy, biogazu, energii wiatru, słońca, wody oraz energii geotermalnej wraz z podłączenia do sieci dystrybucyjnej lub przesyłowej będzie Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, na przykład w ramach działania 5.1 Energetyka oparta na odnawialnych źródłach energii²¹. To w dużej mierze od samych gmin będzie zależało, w jakim stopniu wykorzystają środki z PROW 2014-2020 na wsparcie inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii.

Literatura

- Bielski S., *Produkcja surowców energetycznych w Polsce w kontekście Wspólnej Polityki Rolnej*, „Zeszyty Naukowe SGGW, Polityki Europejskie, Finanse i Marketing” 2012 nr 8(57)
- Dobre praktyki w ramach działań samorządowych PROW 2007-2013, Warszawa 2011
- Energia ze źródeł odnawialnych w 2013 r., Warszawa 2014
- Franc-Dąbrowska J., Jarka S., *Specyficzne uwarunkowania inwestycji w biogazownię rolnicze w Polsce*, „Roczniki Naukowe i Ekonomii Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich SGGW” 2014 nr 4(101)
- Kowalewska M., Prokopiuk A., *Wykorzystanie środków w ramach osi 3 PROW w województwie podlaskim*, „Zeszyty Naukowe SGGW, Polityki Europejskie, Finanse i Marketing” 2012 nr 8(57)
- Krajowy Plan Strategiczny Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, Warszawa 2009
- Łąguna T., Łąguna D., *Rozwój obszarów wiejskich a lokalizacja elektrowni wiatrowych*, „Zeszyty Naukowe SGGW, Polityki Europejskie, Finanse i Marketing” 2012 nr 8(57)
- Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Puławy 2014
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, Warszawa 2007
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, wersja z maja 2015, Warszawa 2015
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Warszawa 2014
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, wersja z marca 2015, Białystok 2015
- Sprawozdanie z realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 za 2013, Warszawa 2014
- Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020, Białystok 2013
- www.minrol.gov.pl
- www.strategia.wrotapodlasia.pl

²⁰ Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Warszawa 2014, s. 687-688.

²¹ Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020, wersja z marca 2015, Białystok 2015, s.105.